

3. Звіт про роботу офісу студентського омбудсмена Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» за 2018-2019 навчальний рік. URL: http://puet.edu.ua/sites/default/files/publicnyy_zvit_pro_robotu_ofisu_studenskogo_ombudsmena.pdf (дата звернення : 17. 03. 2021).

4. Звіт про роботу офісу Омбудсмена в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». URL: https://kneu.edu.ua/ua/student_life/ozps/ (дата звернення : 17. 03. 2021).

5. Положення про освітнього омбудсмена з прав студентів Вінницького національного технічного університету. URL: <https://vntu.edu.ua/uploads/2020/1054.pdf> (дата звернення : 17. 03. 2021).

6. Положення про Уповноваженого з прав студентів Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». URL: <https://drive.google.com/file/d/1tmqGQ4bVHEIcgVRCbYYIZVBDR2bgCRqe/view> (дата звернення : 18. 03. 2021).

Науковий керівник: к.і.н., доцент Коваль Т. В.

Комзюк А. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ СКЛАДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 51 КОДЕКСУ УКРАЇНИ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Юридичний склад адміністративного правопорушення є дуже важливою правовою категорією в адміністративно-деліктному праві, що дозволяє правильно кваліфікувати різні протиправні діяння і відносити їх до відповідних адміністративних правопорушень, або не вважати їх такими. Поняття складу адміністративного правопорушення науковці визначають як «сукупність встановлених законом об'єктивних і суб'єктивних ознак, що характеризують діяння як адміністративне правопорушення (проступок). До складу адміністративного правопорушення входять ознаки, які характеризують об'єкт, об'єктивну і суб'єктивну сторони та суб'єкта правопорушення» [1, 190-191]. Метою даної статті є не розкриття поняття і змісту кожного з елементів складу адміністративного проступку, а характеристика складу і його особливостей конкретного адміністративного правопорушення – дрібного викрадення чужого майна, яке передбачене статтею 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Дане правопорушення дуже часто вчиняється на практиці, має підвищену суспільну шкідливість і межує зі злочинами проти власності, тому при кваліфікації відповідного діяння необхідно чітко встановити важливі кваліфікуючі ознаки складу цього правопорушення з тим, щоб встановити, адміністративне це чи кримінальне правопорушення.

Частина перша статті 51 КУпАП закріплює таке правопорушення, як дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрата, а ч. 2 цієї ж статті - повторне протягом року вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню [2]. При цьому законодавець у частині 3 даної статті зазначає, що викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян [2]. Таким чином, стаття 51 КУпАП закріплює фактично два склади адміністративних правопорушень, передбачених частиною першою і другою цієї статті, хоча правопорушення, передбачене ч. 2, відрізняється від того, що закріплене в ч. 1 статті лише такою кваліфікуючою ознакою, як повторність протягом року і суб'єктом цього правопорушення може бути лише особа, яка протягом року вже була піддана адміністративному стягненню за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 статті 51 КУпАП, всі інші ознаки складу правопорушень є однаковими, тому ми будемо розглядати особливості складу цих правопорушень як спільні, єдині.

Досліджуючи особливості складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 51 КУпАП, необхідно визначити і охарактеризувати об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкта і суб'єктивну сторону цього правопорушення.

Об'єктом правопорушення є право власності, оскільки посягання в даному разі здійснюється безпосередньо на нього, таке право є конституційним правом громадян та інших суб'єктів і охороняється нормами законодавства, в тому числі і санкціями адміністративно-правових норм. Особливістю об'єкта цього правопорушення, його обов'язковою, невід'ємною складовою є предмет правопорушення, яким являється чуже майно. Майно є чужим, якщо воно перебуває у власності або законному володінні іншої особи, при цьому не має значення, якої форми ця власність (приватна, державна, комунальна тощо).

Найбільш важливими особливостями відрізняється об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого статтею 51 КУпАП, кваліфікуючими ознаками якої є способи вчинення діяння і розмір завданої шкоди, тобто вартість викраденого майна. Обов'язковими ознаками об'єктивної сторони цього правопорушення є дії по викраденню чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрата (способи), кваліфікуючою ознакою при цьому є вартість викраденого майна – не більше 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян на момент вчинення правопорушення, лише тоді діяння може бути кваліфіковане як дрібне викрадення, тобто як адміністративне правопорушення, якщо ж вартість викраденого перевищуватиме 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, то таке діяння вже буде кваліфікуватись як злочин (крадіжка (ст. 185 ККУ), шахрайство (ст. 190 ККУ), привласнення чи розтрата майна (ст. 191 ККУ)). Під викраденням чужого майна шляхом *крадіжки* розуміється таємне викрадення чужого майна, тобто «таке викрадення, здійснюючи яке винна особа вважає, що робить це непомітно для потерпілих чи інших осіб» [3, 101]. *Шахрайство* – це заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману або зловживання довірою, при таких діях власник або володілець добровільно передає майно або право на майно зловмиснику. *Привласнення* – це протиправне і безоплатне вилучення (утримання, неповернення) винним чужого майна, яке знаходилось у його правомірному володінні і обернення його в подальшому на свою користь чи користь третіх осіб (наприклад, при позиці, оренді, тимчасовому користуванні). *Розтрата* – це незаконне і безоплатне витрачання (споживання, продаж, обмін тощо) винним чужого майна, яке йому ввірене чи перебувало в його віданні (наприклад, касиром, заправником, продавцем, комірником тощо).

Закріплюючи таку ознаку, як вартість викраденого майна (тобто розмір завданої шкоди), законодавець посилається на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, поняття якого визначається Податковим кодексом України (далі – ПКУ). Згідно пункту 5 підрозділу 1 розділу 20 ПКУ (перехідні положення), «якщо норми інших законів містять посилання на неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень, для яких сума неоподаткованого мінімуму встановлюється на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 пункту 169.1 статті 169 розділу IV цього Кодексу для відповідного року» [4]. Відповідно до статті 169.1.1, податкова соціальна пільга визначається у розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку [4]. Прожитковий мінімум для працездатних осіб на 1 січня 2020 року встановлюється законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», відповідно до статті 7 якого він дорівнює 2102 гривні [5]. Таким чином, податкова соціальна пільга на 2020 рік становить 50 відсотків від суми 2102 гривні і дорівнює 1051 гривня, таким буде і неоподатковуваний мінімум доходів громадян, що використовується для кваліфікації адміністративних і кримінальних правопорушень. Отже, при викраденні чужого майна, для кваліфікації даного діяння як дрібне викрадення чужого майна (адміністративне правопорушення, передбачене ст. 51 КУпАП), вартість викраденого на момент вчинення правопорушення не повинна перевищувати 0,2 від суми 1051 гривня, тобто не більше 210,2 гривні – це і є на 2020 рік межа між адміністративним і кримінальним правопорушенням.

Суб'єкт досліджуваного адміністративного правопорушення загальний, тобто фізична осудна особа, що досягла на момент вчинення правопорушення 16 років; а адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 51 – спеціальний, тобто особа, яка протягом року була піддана адміністративному стягненню за вчинення правопорушення, передбаченого статтею 51 КУпАП, і повторно вчинила дане правопорушення.

Суб'єктивна сторона проступку характеризується виною, що виражається у формі прямого умислу, як правило, з корисливими мотивами і з метою наживи.

Таким чином, нами розкрито особливості складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 51 КУпАП, що сприятиме правильному розумінню і застосуванню норм чинного адміністративно-деліктного законодавства, вірній кваліфікації відповідних протиправних діянь.

Список використаних джерел

1.Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін.: за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. 2-е вид., перероб. та допов. Х.: Право, 2013. 656 с.

2.Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х / База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення – 18.02.2020 р.)

3.Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та ін.; К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2007. 781 с.

4.Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI / База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення – 17.02.2020 р.)

5.Про Державний бюджет України на 2020 рік. Закон України від 14 листопада 2019 року № 294-IX / База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20#Text> (дата звернення – 17.02.2020 р.)

Науковий керівник: д. ю. н., доцент Комзюк В. Т.

*Макаренко Д.В., Бабенко В.М., Крюк І.О., Джолос С.В.
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького*

ОСОБЛИВОСТІ ТЕОРІЇ ПРИРОДНОГО ПРАВА І СУСПІЛЬНОГО ДОГОВОРУ У ПОГЛЯДАХ НІМЕЦЬКИХ ПРОСВІТНИКІВ ЕПОХИ БАРОКО

У сучасності, теорії природного права та суспільного договору, які були особливо популярними у XVII – XVIII ст., традиційно розглядаються як ідейні витoki демократії, прав людини, верховенства права, правової держави, громадянського суспільства та інших політико-правових стовпів ліберальної ідеології Західної цивілізації. Разом із тим, не слід забувати, що кожен мислитель тієї прекрасної, великої і славетної епохи розробив власне неповторне та унікальне вчення, основні висновки якого можуть істотно відрізнитися від доробку його сучасників.

Таким чином, у межах цієї розвідки ми ставимо собі за мету вшанувати пам'ять та розкрити особливості політико-правових поглядів видатних німецьких мислителів XVII – XVIII ст. – барона Самуїла фон Пуфендорфа (1632-1694), Готфріда Вільгельма Лейбніца (1646-1716), Християна Томазія (1655-1728), Християна фон Вольфа (1679-1754), які на основі ідей природного права і суспільного договору сформулювали свої неповторні вчення, в яких розкрили сутність та єство держави і права та обґрунтували культ державності, законності і правопорядку, що зберігає свою актуальність і понині.

Зауважимо, що прихильниками концепції природного права і суспільного договору, починаючи з часів Стародавнього Світу, була величезна кількість мислителів, включаючи таких, як Мо-цзи [1, с. 18], Сократ, Платон, Арістотель [2], Епікур, Г. Гроцій, Т. Гоббс, Б. Спіноза, Дж. Локк, Ж.Ж. Руссо [3, с. 132], О.М. Радищев, Дж. Мільтон, Дж. Лілберн, О. Сідней, С. фон Пуфендорф, Х. Томазія, Х. фон Вольф [4] та ін.

П. Новгородцев зазначає, що «Англійська школа (природного права) стояла ближче до практичних подій часу, до тої політичної боротьби, в якій міцніла англійська політична